

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä toteaa lausunnossaan seuraavaa:

1 Johdanto

Johdannossa oli hyvin kuvattu selonteon sisältö sekä otettu huomioon muuttunut kansainvälinen toimintaympäristön muutos.

2. Kansainvälinen yhteistyö

Ei lausuttavaa

3. Huoltovarmuuden toimintaympäristön kehitys ja sen vaikutukset

Ei lausuttavaa

4. Kansalaisvarautuminen

Ei lausuttavaa

5. Huoltovarmuuden toimintamalli

Kappaleessa 5.1.5 on kuvattu valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista. Selonteossa on avattu sektorikohtaisesti muun muassa kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta, digitaalisuudesta finanssialan palveluista, kriittisistä tuotannoista ja palveluista. Pelastustoimi ja väestönsuojelu on kriittisiä palveluja tuottavia toimijoita, ja ne tulee huomioida huoltovarmuusselonteossa siinä missä muutkin kriittisiä palveluja tuottavat toimijat, kuten sosiaali- ja terveydenhuolto. Pelastustoimen ja väestönsuojelun huoltovarmuus on nyt alueellisen pelastustoimen ja tulevaisuudessa hyvinvointialueiden vastuulla.

5.1.5 Sektorikohtaisen varautumisen lähtökohtia

Energianhuolto tukeutuu fossiilisten polttoaineiden varastointiin. Luvussa on huomioitu maailmanpoliittinen tilanne eli Ukrainan kriisi ja sen aiheuttamat riskit energianhuollolle. Vaihtoehtoiset energiamuodot ja tuontireitit on kuvattu myös riittävällä tasolla. Globaalisti pyritään yhä enenevässä määrin lisäämään uusiutuvien polttoaineiden käyttöä. Euroopan ja Suomen lainsäädäntö ohjaa kuntia, kuntayhtymiä sekä tulevia hyvinvointialueita hankkimaan enenevässä määrin ajoneuvoja, jotka käyttävät uusiutuvia polttoaineita (esim. sähköä). Energiahuollon osuudessa ei kuitenkaan oteta kantaa uusiutuvien energialähteiden jatkuvuuden turvaamiseen. Palo- ja pelastustoimi, ensihoito ja kotiin vietävät palvelut käyttävät ajoneuvokalustoa, joiden edellytetään tulevaisuudessa käyttävän uusiutuvia polttoaineita

energian lähteenä. Jos sähkön saannissa tai tuotannossa on ongelmia, se tuo myös haasteita ajoneuvoille, jotka käyttävät sähköä käyttöenergiana.

Sosiaali- ja terveysalalla sekä pelastustoimessa kriittiset rakennukset ovat varustettu varavoimaloilla, joiden käyttövoima perustuu fossiilisiin polttoaineisiin. Tulevaisuudessa tämä voi olla kestävä ratkaisu, jos fossiilisten polttoaineiden saatavuus heikentyy. Tulisi miettiä myös vaihtoehtoisia varavoimalaratkaisuja tai ainakin tuoda ne riskinä esille.

Kohtaan sosiaali- ja terveydenhuolto

Kappaleessa otetaan huomioon tulevat hyvinvointialueet mutta tässä ei tuoda esille sitä, että palo- ja pelastustoiminta sekä ympäristöterveydenhuolto (Siun sotessa) ovat osa hyvinvointialuetta vuodesta 2023 eteenpäin.

6. Sotilaallinen huoltovarmuus

Ei lausuttavaa

7. Huoltovarmuuden kehittämislinjauksia

Huoltovarmuuden kehittäminen osaksi ns ”päivittäistä toimintaa” parantaa huoltovarmuus toimijoiden tietoisuutta järjestelmästä. Päivittäistoiminnan kautta mahdollistetaan varastoissa olevien materiaalien ajantasaisuus sekä käyttökelpoisuus.

7.3. Sektorikohtainen varautumisen ja yhteistyön kehittäminen sekä osaamisen varmistaminen

Suomessa on jo nyt pulaa sosiaali- ja terveysalan henkilökunnasta sekä ammattitaitoisista pelastajista. Ei riitä, että henkilöstöä on riittävästi vaan henkilöstön osaaminen olisi myös nostettavat paremmin esille. Nykyisessä valmiuslaissa on pykälät, joiden avulla voidaan henkilöitä velvoittaa sosiaali- ja terveydenhuollon työtehtäviin. Ongelmaksi kuitenkin nousee henkilöstön osaaminen, se ei ole riittävällä tasolla. Sen vuoksi tähän tulisi kirjata myös henkilöstön osaamisen kehittäminen osana huoltovarmuutta.

Terveydenhuollon logistisen tilaus-toimitusketjun kokonaiskoordinaatio (Kansainvälinen-valtakunnallinen-alueellinen-paikallinen) on puutteellinen. Valtakunnallista mallia tulisi tiivistää siten että yhä ylemmällä tasolla ohjataan ja toteutetaan varautumista poikkeusoloja varten (Sopimuksellinen, sekä fyysinen hankinta ja varastointi), sekä optimoidaan materiaalien kierto eri toimijoiden kesken siten että varmuusvarastoissa on ajanmukaisia, yhteensopivia ja ”tuoreita” tuotteita.

Varautumisessa tulisi selkeämmällä koordinaatiolla huomioida, ettei kilpailua poikkeustilanteissa synny julkisten toimijoiden kesken, eikä myöskään päällekkäistä/rinnakkaista varautumista pääse syntymään.

7.4. Verkostomallin kehittäminen sekä jatkuvan yhteiskunnallisen vuoropuhelun tarve

Ei lausuttavaa

Muut selontekoa koskevat yleiset kommentit

Aluehallintoviranomaisen (AVI) tehtävänä on varautuminen, toimintojen yhteensovittaminen sekä koulutuksen ja valmiusharjoitusten järjestäminen. AVI:en rajat ovat erilaiset mitä Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta- ja hyvinvointialueiden ja se tuo haasteita varautumisen ja jatkuvuuden yhteensovittamiselle. Hyvinvointi- ja yhteistoiminta-alueet tarvitsevat myös kansallisen tason ohjausta ja päätöksiä esim. materiaalsen varautumisen näkökulmasta. Sosiaali- ja terveysministeriön ja huoltovarmuuskeskuksen tulisi linjata mitä materiaalia varmuusvarastoidaan milläkin tasolla (Huoltovarmuuskeskus, yhteistoiminta-alueet ja hyvinvointialueet). Se auttaa jatkuvuuden turvaamisessa.

Toimeksi saaneena

Pasi Markkanen

valmiuspäällikkö

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä,

Pohjois-Karjalan pelastuslaitos-liikelaitos

Jakelu:

Työ- ja elinkeinoministeriön kirjaamo, kirjaamo.tem@gov.fi

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kirjaamo, kirjaamo.hyvinvointialue@siunsote.fi